Työ- ja elinkeinoministeriö MINVA TEM2020-00499

TTM Henriksson Heidi(TEM) 07.10.2020
JjulkinenJULKINEN

Viite

Asia
Työ- ja sosiaaliministereiden epävirallinen videokonferenssi 13.10.2020

Työ- ja sosiaaliministereiden epävirallinen videokonferenssi järjestetään 13.10.2020. Epävirallinen videokokous korvaa virallisen työllisyys- ja sosiaaliasioiden ministerineuvoston kokouksen. Kokouksessa Suomea edustavat työministeri Tuula Haatainen ja pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist. Kyseessä on epävirallinen videokokous, jossa ei tehdä päätöksiä. Kokouksen toinen pääteema koskee työntekijöiden kuulemista, tiedottamista ja osallistumista yrityksissä sekä työntekijöiden osaamisen tukemista mm EU:n rakennerahastoista COVIC-19 kriisin aiheuttamien yritysten toimintojen uudelleenjärjestelyjen yhteydessä.
COVID-19 kriisin työntekijöiden osaamistarpeiden nopeat muutokset tulee ottaa huomioon opetuksen sisällössä. Suomessa muutosten parempaan huomioon ottamista tukee vireillä oleva jatkuvan oppimisen kokonaisuudistus. Myös ennakointia ja osaamisen tunnistamiseen tarvittavia välineitä ja toimintamalleja kehitetään. Rakennerahastojen toiminnassa otetaan huomioon COVID-19 kriisi pyrkimällä vastaamaan kriisin aiheuttamiin uusiin haasteisiin, digitaalisuuden lisääntymiseen ja oikeudenmukaisiin siirtymiin vihreään talouteen koordinoidusti ja vaikuttavalla tavalla.
Suomi korostaa tarvetta huolehtia EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla työntekijöiden ajantasaisesta, aidosta ja tehokkaasta kuulemisesta, tiedottamisesta ja osallistumisesta yrityksissä, kun COVID-19 kriisin myötä yritysjärjestelyt lisääntyvät. Asiaan liittyvien direktiivien tehokas toimeenpano kaikissa EU-maissa on keskeistä. Työntekijöiden kuuleminen, tiedottaminen ja osallistuminen EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tulee järjestää hyödyntäen videoyhteyksiä, jos normaaleita kokouksia ei voida kriisin vuoksi järjestää. Työntekijöiden ajantasaisen kuulemisen ja tiedottamisen ansiosta työntekijä voi järjestää suunnitelmallisesti ja ennakoiden henkilökohtaista elämäänsä sekä kehittää työssä tarvitsemaansa osaamista vastaamaan työpaikan ja yleensä työelämän osaamistarpeiden muutoksia. Myös kriisistä aiheutuneen työttömyyden tai lomautuksen aikainen osaamisen kehittäminen on tärkeää.
Toinen keskustelu käydään naisten ja miesten tasa-arvoisesta työmarkkinaosallistumisesta. Suomi pitää keskustelua ajankohtaisena ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä työelämässä tärkeänä. Teema on erityisen ajankohtainen koronapandemian vaikutusten vuoksi. Kriisin myötä sukupuolten tasa-arvon puutteet työmarkkinaosallistumisessa ovat EU:ssa korostuneet edelleen, minkä lisäksi palkkatyö ja palkaton hoivatyö ovat jakautuneet epätasaisesti. Suomi katsoo, että sukupuolten tasa-arvon edistämiseen työelämässä tarvitaan monipuolisia toimia niin jäsenmaissa kuin EU-tasollakin. Myös sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen on tärkeää ja ajankohtaista, erityisesti digitalisaatiota koskevissa toimissa ja sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmassa, jotka ovat myös komission prioriteetteja.

Asialista:

Morning (10.00 to 12.30)

1) Worker participation and support for workers in restructuring s. 3
Policy debate

Afternoon (14.00 to 16.00)

2) Equal participation of women and men in the labour market s. 7
Policy debate

3) Any other business

a) Decision on cooperation between Public Employment Services (PES)
Information from the Presidency
(In public session)

b) Tripartite Social Summit (23 June 2020 and 14 October 2020)
Information from the Presidency

c) Directive on carcinogens and mutagens at work (4th batch)
Information from the Commission
(In public session)

Työ- ja elinkeinoministeriö PERUSMUISTIO TEM2020-00487

□□□□

TTM Heinonen Liisa(TEM) 05.10.2020

Asia

EU/Työntekijöiden osallistuminen ja tuki tuotannon uudelleen järjestelyjen yhteydessä - politiikkakeskusteleu

Kokous

EU:n työ- ja sosiaaliministereiden epävirallinen videokokous 13.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Työ- ja sosiaaliministerien 13.10.2020 epävirallisessa neuvostossa keskustellaan työntekijöiden osallistumisesta, kuulemisesta ja tiedottamisesta sekä työntekijöiden tukemisesta erityisesti COVID-19 kriisin liittyvien tuotannollisten rakennemuutosten yhteydessä.

Suomen kanta

Suomi voi keskustelussa tuoda esiin seuraavia näkökantoja:

COVID-19 kriisin aiheuttamat muutokset tulee ottaa huomioon opetuksen sisällössä ja sen toteutuksessa sekä hyödynnettäessä EU:n asianomaisia rahoitusinstrumentteja.

Suomessa osaamisen kehittämisen ja työmarkkinoiden tarpeiden vastaavuutta pyritään edistämään useille hankkeilla, kuten työikäistä väestöä koskevan jatkuvan oppimisen kokonaisuudistuksella. Myös ennakointia uudistetaan. Lisäksi kehitetään osaamisen tunnistamiseen tarvittavia välineitä ja toimintamalleja. Elinikäisen ohjauksen uudet valtakunnalliset strategiset linjaukset ovat myös valmisteilla.

Myös aktiivisen työvoimapolitiikan toimilla sekä TE-toimistojen ammattibarometrin tietojen avulla voidaan parantaa avointen työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaamista ja edistää ammatillista ja alueellista liikkuvuutta. On työttömiksi tai lomautetuiksi joutuneiden mahdollisuus kehittää osaamistaan työttömyyden aikana työttömyysetuuttaan menettämättä on tärkeää.

Myös työhyvinvoinnin ja työyhteisöjen toimintatapojen kehittämiseen, osaamisen johtamiseen ja työssäoppimiseen tähtäävä TYÖ2030- ohjelma pyrkii osaltaan varmistamaan henkilöstön osaamisen kehittämisen. Ohjelmaa toteutetaan STM:n, TEM:n, TTL:n ja työmarkkinajärjestöjen kesken.

Suomessa COVID-19 kriisin haasteisiin pyritään vastaamaan kansallisella ja EU-rahoituksella koordinoidusti ja mahdollisimman vaikuttavalla tavalla. Samalla edistetään digitaalisuuden merkittävää lisääntymistä sekä oikeudenmukaisia siirtymiä vihreään talouteen.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen sekä osaamistarpeisiin liittyvän ennakointitiedon hyödyntäminen ovat keskeisiä tavoitteita niin kuluvalla rakennerahastokaudella kuin myös tulevan ohjelmakauden ohjelma-asiakirjaa valmisteltaessa.

Kuluvan ohjelmakauden ohjelma-asiakirjaan tullaan tekemään muutoksia REACT-EU:n johdosta. Muutokset hyväksytään seurantakomitean kokouksessa, jossa työmarkkinaosapuolet, keskeiset ministeriöt ja alueiden edustajat ovat jäseninä. Nämä toimijat osallistuvat myös tulevan ohjelmakauden ohjelma-asiakirjan valmisteluun.

Yhteistyössä valmisteltavissa ja toteutettavissa ohjelmissa otetaan huomioon valtakunnalliset ja alueelliset COVID-19:n kriisistä aiheutuneet ja muiden mahdollisten kriisien tulevaisuudessa aiheuttamat koulutuksen ja osaamisen parantamiseen liittyvät erityistarpeet.

COVID-19 kriisi lisää yritysten rakenteellisten uudistusten määrää. Myös näiden uudistusten yhteydessä on tärkeää huolehtia EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön edellyttämästä työntekijöiden aidosta, ajantasaisesta ja tehokkaasta kuulemisesta, tiedottamisesta sekä osallistumisesta. Jos tarpeellisten kuulemiseen, tiedottamiseen ja osallistumiseen liittyvien kokousten järjestäminen fyysisesti estyy COVID-19 pandemian vuoksi, kokoukset tulee järjestää videolla.

Varhainen kuuleminen ja tiedottaminen ovat tärkeitä, sillä niiden avulla työntekijät pystyvät ennakoimaan paremmin työnantajayrityksen ja alan ongelmia ja arvioimaan esimerkiksi mahdollista koulutustarpeita sekä suunnittelemaan henkilökohtaista elämäänsä. On tärkeää, että COVID-19 kriisiin liittyvissä rakenteellisissa muutoksissakin henkilöstöä kohdellaan yhdenvertaisesti eikä työmarkkinoiden osallistavuus kärsi.

Suomessa käynnissä olevassa yhteistoimintalain uudistuksessa on lähtökohtana jatkuvan vuoropuhelun periaate, jossa työnantaja ja henkilöstö kävisivät vuoropuhelua tulevista kehityskuluista.

Suomi pitää tärkeänä, että eurooppalaisia yritysneuvostoja (EWC) koskevan direktiivin muutokset saatetaan täysimääräisesti osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä. Tästä syystä Suomi kannattaa komission ehdotuksia EWC-toimijoille tarkoitetun käsikirjan laatimisesta ja työmarkkinaosapuolille annettavasta tuesta direktiivin täytäntöönpanon ja eurooppalaisten yritysneuvostojen tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio on esittänyt työministereiden keskusteluun tausta-asiakirjan. Siinä kuvataan COVID19 kriisin työmarkkinoille aiheuttamia muutospaineita sekä pohditaan mahdollisuuksia tukea rakennemuutoksen kohteeksi joutuneita työntekijöitä.

Puheenjohtaja toivoo, että ministerit toisivat esiin näkemyksiään siitä, kuinka voidaan varmistaa, että panostukset osaamiseen sekä EU-rahastojen käyttö tukevat menestyksellistä tuotannon rakenteellisten muutosten strategiaa. Lisäksi tarkoitus on keskustella siitä, mitkä EU-tason ja kansallisen tason toimet voisivat tukea tavoitetta parantaa työntekijöiden suojelua, työntekijöiden kuulemista ja tiedottamista koskevien oikeuksien suhteen COVID-19 kriisiin ja sen talousvaikutuksiin liittyvissä tuotannollisissa uudelleenjärjestelyissä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-asioiden komitean työllisyysjaosto (jaosto 29) kirjallinen menettely 6.-7.10.2020
EU-asioiden komitean työoikeusjaosto (jaosto 28), kirjallinen menettely 6.-7.10.2020
EU-ministerivaliokunta 9.10.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja WK 10322/2020 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM:

Liisa Heinonen, puh 050 396 0605, liisa.heinonen@tem.fi
Nico Steiner, puh 050 396 0303, nico.steiner@tem.fi
Teija Felt, puh. 050 396 0169, teija.felt@tem.fi
Sirpa Liljeström, puh 050 396 0243, Sirpa.Liljestrom@tem.fi
Pauliina Porkka, puh 050 567 8403, pauliina.porkka@tem.fi

OKM:

Henrik Ruso, puh. 050 596 8649, Henrik.Ruso@minedu.fi
Jonna Korhonen, puh 02953 30008, Jonna.Korhonen@minedu.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Sosiaali- ja terveysministeriö PERUSMUISTIO STM2020-00272

KVY Saarinen Noora(STM), Raevaara Eeva(STM) 06.10.2020

Asia
EU; työ- ja sosiaaliministerien epävirallinen videokokous; Naisten ja miesten tasa-arvoinen osallistuminen työmarkkinoilla

Kokous
EU:n työ- ja sosiaaliministerien epävirallinen videokokous 13.10.2020 - 13.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Työ- ja sosiaaliministerien 13.10.2020 epävirallisessa videokokouksessa keskustellaan naisten ja miesten tasa-arvoisesta työmarkkinaosallistumisesta.

Epävirallinen videokokous korvaa virallisen TSTK-neuvoston.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä keskustelua naisten ja miesten tasa-arvoisesta työmarkkinaosallistumisesta ja sukupuolten tasa-arvon edistämisestä työelämässä. Teema on erityisen ajankohtainen korona-pandemian mukanaan tuomien tasa-arvovaikutusten kontekstissa. Sukupuolten tasa-arvon edistämiseen työelämässä tarvitaan monipuolisia lainsäädännöllisiä ja politiikkatoimia niin jäsenmaissa kuin EU-tasollakin. Näitä ovat muun muassa sukupuolten palkkaeron kaventaminen, ml. palkka-avoimuuden lisääminen, työelämän laadun parantaminen sekä työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen ja hoivan tasa-arvoisen jakamisen edistäminen. Suomi pitää tärkeänä että komissio antaa palkka-avoimuutta koskevan ehdotuksen suunnitellusti. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen on erityisen tärkeää komission painopistealueilla, kuten digitalisaatiota koskevissa toimissa sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmassa.

Kyseessä on epävirallinen videokokous, jossa ei tehdä päätöksiä.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa viitataan naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon yhtenä EU:n perussopimusten perustavanlaatuisena periaatteena. Näiden pohjalta EU:lla on velvollisuus pyrkiä eriarvoisuuden poistamiseen ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen kaikissa toimissaan kaikilla alueilla, ml. työelämä ja palkkaus.

Eurooppa-neuvosto päätti heinäkuussa 2020, että monivuotisen rahoituskehyksen (2021-2027) tulee edistää tasa-arvoisia mahdollisuuksia varmistamalla, että asiankuuluvien ohjelmien ja rahoitusvälineiden toiminnoissa sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan ja että niissä edistetään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Puheenjohtaja korostaa, että sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi työmarkkinoilla tarvitaan lisätoimia.

Tausta-asiakirjassa todetaan koronaviruspandemian korostaneen sukupuolten eriarvoisuutta työmarkkinoilla, ml. vertikaalinen ja horisontaalinen segregaatio. Tämä näkyy sukupuolten työllisyys- ja tuloeroissa. Lisäksi palkkatyö ja palkaton hoivatyö on epätasaisesti jakautunut, mikä käy ilmi Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) tutkimusprojektista. Saksassa viime aikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että perheiden palkaton hoiva- ja kotityö on lisääntynyt sekä naisilla että miehillä, miehillä jopa naisia enemmän. Vaikka naisilla on ollut päävastuu lastenhoidosta myös koronakriisin aikana, voi miesten lisääntynyt osallistuminen hoivatyöhön johtaa tasaisempaan hoivavastuun jakautumiseen perheissä.

Puheenjohtaja nostaa esiin, että pandemia on osoittanut naisvaltaisten matalapalkka-alojen tärkeyden. Esimerkiksi EU:n terveydenhuollon ammattilaisista 76% ja vähittäiskaupan työntekijöistä 82% on naisia, ja he ovat olleet alttiimpia pandemian aiheuttamille terveysuhille. Samalla naiset ovat aliedustettuina kyseisten alojen johtavissa ja päättävissä tehtävissä.

Pandemia on osoittanut, että sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen, ammattilaisten rooli on keskeinen kahdella tavalla: he vastaavat näiden sektorien toiminnasta, mutta samalla turvaavat oman toimeentulonsa ja mahdollistavat pienten lasten vanhempien ja muiden omaisiaan hoitavien ansiotyön. Näin näiden työntekijöiden – joista naisia on 80 % - panos on keskeinen talouden toiminnan, vakauden ja lisäarvon luomisen kannalta. Samalla kyseisillä sektoreilla on paljon parannettavaa esimerkiksi työolojen, palkkauksen ja uranäkymien kannalta. Tutkimusten mukaan pandemian aiheuttamat haasteet ovat toisaalta joustavoittaneet työelämää työajan, etätyön ja osa-aikaisuuden osalta.

Korona-kriisi on osoittanut sekä kiireellisen tarpeen edistää tasa-arvoa että uudet mahdollisuudet sukupuolten tasa-arvon edistämiseen työmarkkinoilla yleisesti ja erityisesti terveys- ja hoiva-aloilla.
Puheenjohtaja esittää, että EU:sta tulee sosiaalisesti ja taloudellisesti elinvoimaisempi kannustamalla tasa-arvoiseen palkkatyön ja palkattoman työn jakautumiseen miesten ja naisten välillä sekä mahdollistamalla naisille miesten kanssa tasa-arvoiset mahdollisuudet, kuten tasa-arvoisemmat uranäkymät ja saman palkan samasta tai samanarvoisesta työstä. Kehitys näkyisi myös laajempana taitojen ja kykyjen hyödyntämisenä, korkeampina verotuloina ja talouden piristymisenä. Sukupuoleltaan moninaisemmat yritykset menestyvät tutkimusten mukaan paremmin ja kiinnittävät paremmin huomiota työntekijöidensä hyvinvointiin sekä työn ja yksityiselämän yhdistämiseen.

Puheenjohtaja kutsuu jäsenmaiden ministereitä keskustelemaan EU:n sukupuolten tasa-arvoa koskevan politiikan prioriteeteista ja ohjaavista periaatteista työmarkkinoilla muistuttaen, että tasa-arvossa on kyse taloudellisesta välttämättömyydestä, yhtäläisistä oikeuksista ja reiluudesta. Tarvitaan holistista lähestymistapaa ja toimenpiteitä eri tasoilla, kuten lainsäädäntöä, työehtosopimuksia ja yrityspohjaisia toimenpiteitä sekä tietoisuuden lisäämistä ja koulutusta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-sosiaalijaosto, kirjallinen menettely

EU-ministerivaliokunta, 9.10.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely, 9.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja WK 10290/2020 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eeva Raevaara, STM, 02951 63205, eeva.raevaara@stm.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	opetus, tasa-arvo, työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto, työoikeus, työvoimapolitiikka, työmarkkinajärjestöt
Hoitaa	**OKM, OM, STM, TEM**
Tiedoksi	EUE, SM, UM, VM, VNK, VTV, YM